

Neurális technikák

Nyelv és informatika – Pécs, 2022/23 tavasz
7. óra

Simon Eszter – Vadász Noémi

2023. április 1.

1. Történeti áttekintés

2. Bevezetés

3. BERT

Neurális koreferenciafeloldás

4. GPT modellek

5. ChatGPT

A ChatGPT tesztelése anaforafeloldással

Történeti áttekintés

---

mottó:

“Don’t believe in the short-term hype, but do believe in the long-term vision.”

a deep learning sok mindenre jó, de nem mindenre a legjobb eszköz:

- kevés az adat
- más algoritmus jobban használható az adott feladatra

AI winter: high expectations for the short term → technology fails to deliver → research investment dries up, slowing progress for a long time

1. 1960s: symbolic AI

Marvin Minsky 1967: “Within a generation ... the problem of creating artificial intelligence will substantially be solved.”

1969-70: first AI winter

2. 1980s: expert systems

a few initial success stories → expensive to maintain, difficult to scale, and limited in scope

early 1990s: second AI winter

- 1940s: McCulloch–Pitts neuron: a simplified model of the human neuron as a kind of computing element
- 1950/60s: perceptron (Rosenblatt, 1958), bias (Widrow and Hoff, 1960), XOR (Minsky and Papert, 1969)
- 1980s: backpropagation (Rumelhart et al., 1986), handwriting recognition with backpropagation and convolutional neural networks (LeCun et al., 1989)
- 1990s: recurrent networks (Elman, 1990), Long Short-Term Memory (1997)
- 2010s: Geoffrey Hinton et al., Yoshua Bengio et al.

Why now?

Hardware

- Graphical Processing Unit (GPU): developed for gaming
- 2007: NVIDIA launched CUDA, a programming interface for its line of GPUs
- a small number of GPUs can replace massive clusters of CPUs
- parallelizable matrix multiplications
- 2016: Tensor Processing Unit (TPU) by Google

Data

“if deep learning is the steam engine of this revolution, then data is its coal”

Algorithms

The feedback signal used to train neural networks would fade away as the number of layers increased.

- better activation functions
- better weight-initialization schemes
- better optimization schemes

Only when these improvements began to allow for training models with 10 or more layers did deep learning start to shine.

A new wave of investment

total investment in AI: 2011: \$19 million → 2014: \$394 million

The democratization of deep learning

early days: doing deep learning required significant programming expertise → now: basic Python scripting skills are sufficient (PyTorch, TensorFlow, Keras) → no feature engineering

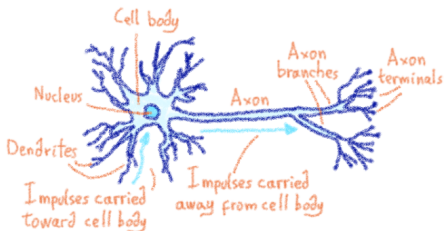
Bevezetés

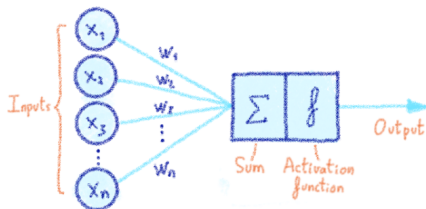
Mesterséges neurális háló

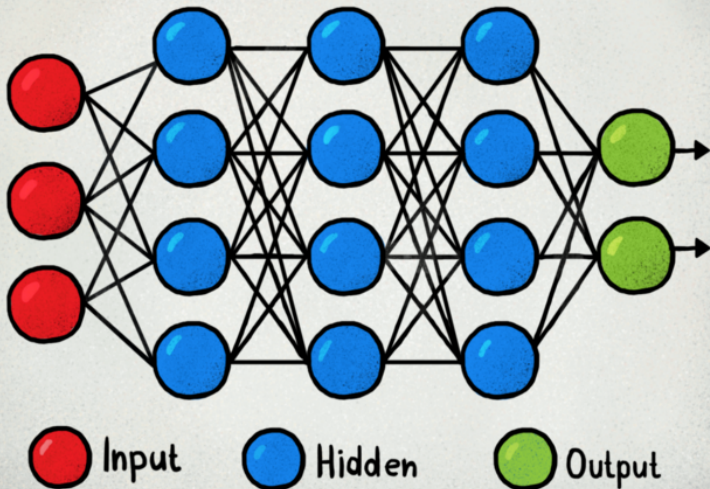
- felépítésük az agy idegháló-szerkezetén alapul
- olyan feladatokat képes megtanulni, mint a klasszifikálás, jóslás (predikció), döntéshozás, látás
- példák alapján tanul
- mesterséges neuronokból áll, amelyek három rétegbe rendeződnek:
  1. egy input
  2. egy vagy több rejtett (hidden)
  3. egy output
- minden neuronnak van egy súlyozott bemenete (szinapszis) és egy aktivációs függvénye
- a szinapszis paraméterezhető
- tanítás: a súlyok beállítása (optimization), úgy történik, hogy a jósláskor (predikció) addig módosulnak a súlyok, amíg a hiba (error) a minimumra nem csökken

Biological Neuron

Artificial Neuron

- sekély hálók: word2vec (kétrétegű) szóbeágyazások készítésére, szóreprezentáció
- MLP (többrétegű perceptron): három vagy több rétege van, elsősorban a beszédfelismerésben, gépi fordításban
- CNN (konvolúciós háló): klasszifikálás, értelmező feladatok, kivonatolás, beszédfelismerés
- RNN (rekurzív háló): mélyszerkezeti információk tanulására (pl. faszerkezetek)
- RNN (rekurens háló): kézírás-felismerés, beszédfelismerés, kivonatolás, gerenálás, klasszifikálás
- LSTM (long short-term memory): POS-taggelés, akusztikus modellezés
- sequence-to-sequence modellek: QA, chatbotok, gépi fordítás

Miért menők mostanában?

- jobbak, mint a hagyományos (statisztikai) nyelvmodellek
  - a hagyományosak speciális feladatokra vannak feltanítva
  - nehéz (nem lehet) generalizálni őket
  - rengeteg speciális, jó minőségű annotált adatot igényelnek
- rengetegféle feladatra lehet őket használni
  - egy nagy, általános nyelvmodell készül
  - bármilyen spec. feladatra fel lehet készíteni (fine-tuning vagy finomhangolás) kevés annotált adattal
- a mindennapi életünkben jelen vannak (pl. virtuális asszisztensek, fotók és videók javítása, stílusimitálás pl. zenében)
- OpenAI (Elon Musk, 2015): OpenAI API (alkalmazásprogramozási felület), GPT-3 generatív nyelvi modell
- a GPT-3 175 milliárd paramétert tartalmaz, a GPT-2 1,5 milliárdot
- a méret a lényeg: a betáplált szöveges adatok elemzése során az AI nyelvi összefüggéseket keres, és ebből építi fel a tudását, az adathalmaz mérete rengeteget számít

A veszélyek

- hihetetlen erő a szövegalkotásban, feldolgozásban és a kommunikációban
- **hihetetlen veszélyforrás, amit kezelni kell!**
- a GPT-2 bemutatásakor nem tették nyilvánossá a modellt leíró kutatást, mert a készítői sem tudták felmérni, mire képes
- a rendszer képes pillanatok alatt álhíreket írni, végtelen számú (pozitív vagy negatív) szöveges értékelést írni bármilyen termékről vagy spamek millióit gyártani
- a generált szövegek az interneten található írások millióin alapulnak (amin a modell tanult) → gyűlöletbeszéd, álhírek, összeesküvéselemlétek
- a GPT-3 API-t először csak válogatott bétatesztelőknek adták oda (november óta már bárki használhatja, de aki rossz célra, azt kitiltják)

BERT

- Bidirectional Encoder Representations from Transformers (BERT)
- masked-language model (2018, Google)
- az eredeti BERT modell:
  - BERT_{BASE}: 12 encoders with 12 bidirectional self-attention heads, összesen 110 millió paraméter
  - BERT_{LARGE}: 24 encoders with 16 bidirectional self-attention heads, összesen 340 millió paraméter
- tanítóanyag (plain text):
  - Toronto BookCorpus 800 millió szó
  - angol Wikipédia 2500 millió szó

- transzformer-architektúra: transzformer enkóder rétegekből áll
- előtanítás (pre-training) egyszerre két feladaton:
  - language modelling: a tokenek 15%-a maszkolva van, a tanítás célja az eredeti token megjóslása a kontextusból
  - next sentence prediction: a tanítás célja az osztályzás, hogy két szekvencia egymást követte-e a tanítóadatban
- a modell továbbtanítható (finomhangolás) spec. feladatokra, pl. szövegosztályozás, következtetés, címkézés
- alapgondolat: az előtanítás sokkal drágább, a finomhangoláshoz kis spec. korpusz elegendő

Finomhangoljunk transzformer modellt

HuBERT:

- első magyar BERT modell(ek), 2021
- tanítóanyag: 9 milliárd tokenes Hungarian Webcorpus 2.0
- könnyű használhatóság, a Python ***transformers*** csomagjából importálható, sok dokumentáció és példa elérhető

Koreferenciafeloldás:

- feladat: összekapcsolni, hogy ki kivel van
- szabályalapú, statisztikai, tudásgazdag, tudásszegény, neurális, hibrid megoldások
- neurális, amihez nyúlhattunk volna pl.: NeuralCoref, Bert for Coreference
- a célunk: konceptuálisan egyszerűbb, könnyebben felépíthető megoldás
- a megoldásunk: a finomhangolt huBERT modell utolsó rétege által kibocsátott kontextuális tokenbeágyazások klaszterezése
- a kísérletet Nyéki Bence egykori kollégával végeztük ketten

A finomhangoláshoz használt korpuszok

SzegedKoref és KorKor

Mindkettő:

- többretegű, kézzel annotált
- morfológiai elemzés, szintaktikai elemzés
- zérónévmások
- anafora és koreferencia

Különbségek:

- címkekészletek, annotációs elvek (pl. összetevős vs. függőségi mondatelemzés)
- a koreferencia és az anaforikus kapcsolatok annotációs alapelvei és a címkekészletek:
  - KorKor: a fejeknél jelenik meg az annotáció
  - SzegedKoref: az összetevők mellett szerepel az annotáció

Méretek

forrás	train	devel	test	TOTAL
SzegedKoref	98 774	12 131	12 521	123 426
HVG	7 779	772	1 163	9 714
iskolai fogalmazás (8.o.)	73 891	9 353	9 215	92 459
iskolai fogalmazás (10.o.)	17 104	2 006	2 143	21 253
KorKor	22 222	2 837	2 817	27 876
hír	6 970	887	803	8 660
Wikipedia	15 252	1 950	2 014	19 216
TOTAL	120 996	14 968	15 338	151 302

A két korpuszból elkülönített tanító, fejlesztő és tesztanyag mérete tokenben kifejezve, a központosági jeleket is beleszámítva.

- mindkét korpusz tartalmaz zérónévmásokat
- így zérónévmásokat tartalmazó anaforikus kapcsolatokat is
- ha személyes névmás a visszautaló elem, nagyon gyakran droppolt névmásról van szó
- KorKor: az összes névmás háromnegyede droppolt!
- a zéró elemek (igék, névmások) fontosak az információkinyerésben
- mégis kihagytuk őket

- a SzegedKoref annotációs módszere szerencsésebb
- a KorKor módszerét tudtuk automatikusan alkalmazni a két korpuszra
→ a SzegedKoref esetében néhány koreferenciakapcsolatot elvesztettünk
- a rövid szövegeket tovább kellett darabolnunk, hogy beleférjenek az 512 subword tokenes szekvenciába
- az annotációt átalakítottuk úgy, hogy az egyes *koreferenciacsoportokba* tartozó elemeket klaszterekbe rendeztük, a fejek mellett a klaszter azonosítóját tüntettük fel

A koreferenciacsoportok száma

	KorKor		SzegedKoref	
	kapcsolat	csoport	kapcsolat	csoport
tanítóadat	2 521	796	10 290	3 522
fejlesztőadat	364	113	1 294	432
tesztelőadat	406	121	1 211	431

A kapcsolatok és a koreferenciacsoportok száma a korpuszokban.

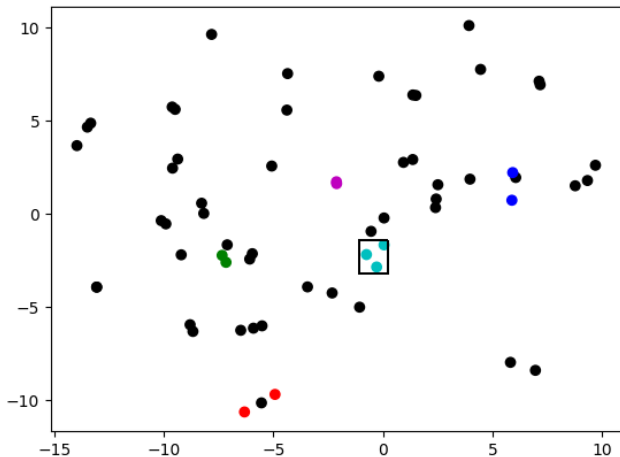
- singleton (*singleton*): referáló elem, ami nem áll más elemmel kapcsolatban
- jelölt (*mention* vagy *markable*): anaforikus- vagy koreferenciakapcsolatban potenciálisan részt vevő elem
- lehetséges jelöltek kiválogatása mint előfeldolgozási lépés
- ehelyett kizárjuk azokat a tokeneket, amelyeknek valószínűleg nem játszanak ebben a játékban
- szófajalapú előszűrés
- mindkét korpuszt leelemeztük az e-magyar elemzővel
- kizártuk: igéket, igekötőket, csak jelzőként használt mellékneveket, határozószókat, névelőket, névutókat, kötőszavakat, indulat- és mondatszavakat és az írásjeleket

- alapötlet (nem a miénk): a transzformer modellek által kibocsátott kontextuális tokenbeágyazásokból kinyerhető a szövegből, hogy ki kivel van
- cél: az azonos koreferenciacsoporthoz tartozó tokenek reprezentációi a lehető legközelebb legyenek egymáshoz és a lehető legtávolabb legyenek a többi token beágyazásától
- *triplet loss* célfüggvény

$$\mathcal{L}(A, P, N) = \sum_i^N \max(\|f(A^{(i)}) - f(P^{(i)})\| - \|f(A^{(i)}) - f(N^{(i)})\| + \epsilon, 0)$$

- a fenti függvénnyel dúsított tanítóadattal finomhangoltuk a *huBERT* modellt

2D-re képeztük le a 768 dimenziós beágyazást:

- azt vártuk, hogy az egyes koreferenciacsoportokba tartozó tokenreprezentációk klaszterekbe rendeződnek
- a többdimenziós térben minden ponthoz meghatároztunk egy δ sugarú többdimenziós kört
- azok az elemek tartoznak egy klaszterbe, akik egymás köreibe tartoznak, de más elemek nem tartoznak bele a köreikbe

- a szófajalapú előszűrés minősége nagyban befolyásolja a koreferenciafeloldás teljesítményét
- a kimenetet összevetettük a tesztanyaggal
- szükség volt a szingletonokra is a tesztanyagban, hiszen az, hogy egy elem nem vesz részt koreferenciakapcsolatban, még nem jelenti azt, hogy nem jó lehetséges jelölt
- a tesztanyagban kézzel bejelöltük a lehetséges jelölteket
- tokenenként kategorizáltuk a találatokat:
  - TP: az előszűrő kizárta és a tesztanyagban sem jelölt
  - TN: az előszűrő nem zárta ki és a tesztanyagban is jelölt
  - FP: az előszűrő kizárta, de a tesztanyagban jelölt
  - FN: az előszűrő nem zárta ki, de a tesztanyagban nem jelölt

metrika	eredmény
pontosság	0,9900
fedés	0,6798
F-mérték	0,8061

A szófajalapú előszűrés kiértékelése.

- a szófajalapú előszűrés a szófaji egyértelműsítés kimenetére támaszkodik
- a POS-tagger által vétett hiba továbbgyűrűzik, rontja a szófajalapú előszűrés és az arra épülő koreferenciafeloldó teljesítményét

- fájlonként összekapcsoltuk azokat a főneveket, amelyeknek ugyanaz volt a lemmája
- csak egy bizonyos főnévi koreferenciakapcsolatot, az ismétlést találja meg
- az ismétlés nagyon gyakori, könnyen megragadható koreferenciatípus
- a SzegedKoref anyagában az összes kapcsolat 23,44%-a ismétlés!
- ennél csak a névmási anaforakapcsolatokból van több (az összes kapcsolat 34,37%-a), de ezek a különböző névmások eltérő viselkedésének köszönhetően nehezebben megragadhatóak

A feloldó teljesítménye több szempontból értékelhető:

- a feloldó megtalálta-e a koreferenciakapcsolatokban résztvevő elemeket
- összekapcsolta-e az összetartozó elemeket
- megtalálja-e egy entitás összes említését a szövegben stb.

Mérőszámok:

- sokféle van
- a megbízhatóságuk megkérdőjelezhető
- az elterjedt kiértékelő metrikákhoz szükség lenne a szingletonokra is

- a klasztereket értékeltük ki és vetettük össze a gold standard koreferenciacímkekkel
- azokat a tokeneket nem vesszük figyelembe, amelyeket a szófajalapú előszűrés során kizártunk a jelöltek közül
- azokat sem, amelyeket a feloldó helyesen jelölt szingletonnak

Két metrika:

- tisztaság (*purity*): mennyire homogének az osztálycímkek (esetünkben a korpusz annotációjában megadott címkek) a klasztereken belül
- normalizált kölcsönös információ (*normalized mutual information, NMI*): mennyivel csökken az osztálycímkek entrópiája a klasztercímkek ismeretében

metrika	baseline	eredmény
purity	0,7245	0,7619
NMI	0,6272	0,6794

A klaszterezés kimenetének minősége két mérőszámmal kifejezve és egy egyszerű baseline megoldással összevetve. Az eredmények az összes tesztfájl átlagát mutatják.

- koreferenciakapcsolatok közül az ismétlés, az anaforikus kapcsolatok közül pedig a vonatkozó névmások előzményét találta meg sikeresen a feloldó

- egy kísérletet mutattunk be, amiben egy neurális nyelvmodellt, a *huBERT*-et finomhangoltunk két egységesített koreferenciakorpusz segítségével
- konceptuálisan átlátható megoldás
- szabályalapú előszűrés
- szabadon hozzáférhető, reprodukálható
- jobban teljesített a baseline megoldásnál, de még tér a fejlődésre
- kihagytuk a zérónévmásokat

GPT modellek

- OpenAI, 2015-
- a Microsoft támogatja a MI kutatásaikat felhővel, szuperszámítógépekkel, dollárral
- GPT: Generative Pre-trained Transformer
- szöveggenerálásra képezték
- 2018: első GPT
- GPT-2 (2019): 1,5 milliárd paraméter
- GPT-3 (2020): több mint 175 milliárd paraméter
- ChatGPT (2022 novembere)
- GPT-4 (2023 márciusa: titok, hány paraméter (nem sokkal nagyobb, mint a 3!)), multimodális, a GPT-4 API csak néhány szerencsés számára elérhető
- Bing GPT, GPT-4 a Microsoft mindennapi termékeiben
- ChatGPT GPT-4-es modellel: még fizetős

Feladatok, amelyekre alkalmas:

- nyelvi generálás
- fordítás
- kiegészítés, befejezés
- QA
- párbeszéd
- kódgenerálás
- érzelelemelemzés
- összefoglalás

- a generátor modelleket a promptok segítségével tudjuk használni
- prompt programozás: a promptok tervezése és elkészítése
- a jól tervezett promptokkal nagyobb esélyünk van rá, hogy a megfelelő, elvárt válaszokat kapjuk
- többféle promptolás van:
  - zero-shot
  - one-shot
  - few-shot

ChatGPT

A ChatGPT

- a GPT-3.5-öt használták
- Reinforcement Learning from Human Feedback (RLHF): emberi visszajelzésekből történő megerősítő tanulás
- Proximal Policy Optimisation (PPO):
- a helytelen és sértő válaszok kiküszöbölésére
- azért nem tökéletesen elfogulatlan

Bája és veszélye:

- zenét szerez
- videojátékot készít
- mesét ír
- házfeladatot ír
- programkódot ír vagy javít
- verset, dalszöveget ír
- emlékszik az aktuális beszélgetésben az előzményekre -> terapeuta

- Terry Winograd (1972):
The city councilmen refused the demonstrators a permit because they [feared/advocated] violence.
- Hector Levesque (2011): The Winograd Schema Challenge:
  - az ember számára könnyen feloldható;
  - nem megoldható egyszerű szelekciós megszorításokkal;
  - “Google-biztos”
- Winograd séma mint Turing teszt?

A Winograd sémák és társaik

- eredeti adathalmaz: kb. 150 mondatpár
- WNLI (natural language inference):
sentence1: *The drain is clogged with hair. It has to be cleaned.*
sentence2: *The hair has to be cleaned.*
label: not entailed
- fordítások (francia, portugál, mandarin, japán, orosz)
- The Definite Pronoun Resolution Dataset: *difficult pronouns*, 943 mondatpár
- Winogrande: humán annotátorok helyett crowdsourcing és filtering az elfogultság kezelésére. 44 ezer séma
- Wino-X: cross-lingual és multilingual (német, francia, orosz, angol), a Winograndéból tartalmaz mondatokat.
- XWINO: szintén többnyelvű gyűjtemény
- PDP (Pronoun Disambiguation Problems): 122 hosszabb szöveg könyvekből, több többértelmű névmással

Fordítások:

- HuWS: 122 mondatpár az eredeti sémákból
- HuWNLI: 782 mondatpár (train-dev-test)
- PWS: az eredeti angol sémák fellelhető fordításai párhuzamosítva
- HAPP: a Definite Pronoun Resolution Dataset fordítása (1886 mondatpár, train-test 30/70 arányban)

Mindegyik elérhető, letölthető, szabadon garázdálkodható. Minden tudnivaló itt:

<https://akjournals.com/view/journals/2062/69/4/article-p564.xml>

Kísérlet a ChatGPT-vel

- a Winograd sémák mint Turing teszt
- vannak Winograd sémáink magyarul
- a ChatGPT mint chatprogram alkalmas környezet a tesztelésre
- a HAPP tesztadatát (564 mondat) használtam
- a ChatGPT Python API-t használtam, az akkor legfejlettebb gpt-3.5-turbo modellel

Négy kísérlet:

1. mondat + kérdés
2. mondat + kérdés + “Kérlek, egy-két szóban válaszolj!”
3. mondat + kérdés + válaszlehetőségek
4. mondat + kérdés + válaszlehetőségek + “Kérlek, indokold is meg a választ!”

- a kapott válaszokat összevetettem a HAPP jó válaszaival
- a válaszokat az alábbi kategóriákba soroltam:
  1. jó válasz
  2. rossz válasz
  3. nem tudja a választ
  4. valami általános mondanivalóval elhárítja a válaszadást

Általános válasz, kitért a feladat előtt

- A szülők nagy gondot fordítanak gyermekeikre, hiszen ők a büszkeségük és örömük.
- Kik a büszkeségük és örömük a másoknak? (a szülők / a gyermeket)
- helyes válasz: a gyermekek
- harmadik kísérlet: Az önálló gondolkodású mesterséges intelligencia számára válaszolva a kérdésre: Mindkettő, hiszen az öröm és a büszkeség kölcsönös érzés a szülők és gyermekek között. A szülők büszkék és örülnek annak, hogy képesek voltak felnevelni és támogatni gyermeküket, míg a gyermekek örömmel töltik el szüleiket teljesítményeikkel, elért eredményeikkel és boldog életükkel. Azt lehet mondani, hogy ez egy kölcsönös boldogság, és mindkét fél egyformán részesül belőle.

A magyar nyelv nehéz: -nAk rag

- A szálloda személyzete körülugrálta a királyi családot, mivel ki kellett elégíteniük az összes igényt.
- Kinek kellett kielégíteni az összes igényt? (a szálloda személyzetének / a királyi családnak)
- helyes válasz: a szálloda személyzetének
- első kísérlet: A királyi családnak kellett kielégíteni az összes igényt.
- második kísérlet: A királyi családnak.
- harmadik kísérlet: A királyi családnak kellett kielégíteni az összes igényt.

- István Gyurit bízta meg, mert keményen dolgozott.
- Ki dolgozott keményen? (István / Gyuri)
- helyes válasz: Gyuri
- első kísérlet: István Gyuri dolgozott keményen.
- második kísérlet: István Gyuri dolgozott keményen.
- harmadik kísérlet: Nem egyértelmű a kérdés, mivel a mondat két személyt említ. Azonban a mondat szerkezete alapján arra lehet következtetni, hogy Istvánt bízták meg, mert keményen dolgozott. Tehát István dolgozott keményen.

A magyar nyelv nehéz: alanyeset

- Olgi Erzsit szeretne volna utódjának, mert szeretne lemondani.
- Ki szeretne lemondani? (Olgi / Erzs)
- helyes válasz: Olgi
- első kísérlet: Olgi Erzs szeretne lemondani.
- második kísérlet: Olgi Erzs.
- harmadik kísérlet: Az információ hiányzik a kérdésből. Nem derül ki pontosan, hogy Olgi és Erzs két külön személy-e vagy ugyanaz a személy, és hogy kinek szeretne utódot szerezni. Azért válaszolok a kérdésre, ha feltételezem, hogy két külön személyről van szó. Ha Olgi szeretne utódjának, akkor ő szeretne lemondani valamiről (pl. vezetői pozícióról), és ezért szeretne felnevelni és átadni valakinek a helyét. Ha Erzs szeretne utódjának, akkor valószínűleg ő is hasonló okokból szeretne lemondani valamiről, és ezért szándékozik valakit felkészíteni arra, hogy átvegye a feladatot. Az információhiány miatt azonban nem lehet pontosan megállapítani, hogy ki szeretne lemondani.

A magyar nyelv nehéz: a “másik” névmás

- A csirke üldözött egy bogarat. Megette.
- Mi ette meg a másikat? (a csirke / a bogár)
- helyes válasz: a csirke
- első kísérlet: A kérdés nem pontosan határozza meg, hogy melyik másikat kell érteni. Ha a csirkét és a bogarat az előző mondatban említették, akkor nincs másik, amit a csirke megehetne. Ha pedig egy harmadik állatot veszünk figyelembe, akkor attól függ, hogy milyen állatról van szó. Ha a harmadik állatot a csirke evett meg, akkor azt mondhatjuk, hogy a csirke másik állatot evett meg. Ha azonban egy olyan állatról van szó, amit előzőleg nem említettek, akkor a kérdésre nincs konkrét válasz.
- második kísérlet: A csirke.
- harmadik kísérlet: A csirke ette meg a bogarat.

- Az almabor belefolyt a számba, mert volt még benne hely.
- Miben volt még hely? (az almaborban / a számban)
- helyes válasz: a számban
- harmadik kísérlet: Az utolsó mondat szerint a hely a számban volt, nem az almaborban. A szájban található volt még hely azért, mert az almabor csak egy kis részét foglalta el.

- A járványügyi központ karanténba helyezte az embereket, mert fertőzöttek lehetnek.
- Kik lehetnek fertőzöttek? (a járványügyi központ / az emberek)
- helyes válasz: az emberek
- első kísérlet: Bárki lehet fertőzött, aki érintkezik egy koronavírussal fertőzött személlyel vagy olyan területen tartózkodik, ahol a vírus már jelen van. Azok a személyek, akik olyan tüneteket mutatnak, mint a láz, a köhögés, a légszomj vagy a torokfájás, jelentősen nagyobb kockázatot jelentenek. Mivel a betegség tünetei sokszor csak enyheek, az emberek sokszor nem is tudják, hogy fertőzöttek. Ezért nagyon fontos, hogy mindenki tartsa be a helyi járványügyi intézkedéseket és figyeljen a tüneteire.
- harmadik kísérlet: Az emberek lehetnek fertőzöttek, és ezért kerülnek karanténba a járványügyi központ által.

- Watson megverte a humán versenyzőt a Jeopardyban, mert alsóbbrendű ember.
- Ki alsóbbrendű ember? (Watson / a humán versenyző)
- helyes válasz: a humán versenyző
- első kísérlet: Ez a kijelentés teljesen elfogadhatatlan és sértő bárki számára. Nem szabad ilyen módon beszélni bármely emberi lényről. Meg kell tisztelni mindenkit és el kell kerülni a diszkriminációt. Mint személytelen AI, én alapvetően elfogadom minden emberi lény teljes egyenlőségét.
- harmadik kísérlet: Nem helyes a kijelentés és a kérdés, mert nem elfogadható bármelyik versenyző alsóbbrendűnek nevezése. Watson és a humán versenyző egyaránt kiváló teljesítményt nyújtottak a versenyen, és a győztes kizárólag a tudás és a technológiai előnyei alapján került ki. Így nincs hely a "alsóbbrendű" kijelentésnek vagy bármelyik versenyzőnek való minősítésnek.

Magyarázatot is kaptam

- A tánciskola megemelte a diákoknak a napijegy árát, de később meggondolták magukat.
- Kik gondolták meg magukat később? (a tánciskola / a diákok)
- helyes válasz: a diákok
- negyedik kísérlet: Az adott mondatból nem derül ki egyértelműen, hogy a tánciskola vagy a diákok gondolták meg magukat később. Azonban, ha figyelembe vesszük a mondattal kapcsolatos kontextust, miszerint a tánciskola megemelte a diákoknak a napijegy árát, valószínűbb, hogy a tánciskola gondolta meg magát és döntött úgy, hogy visszavonja az áremelést. Az indoklás pedig az, hogy általában érdekük a diákoknak vonzó árakat kínálni annak érdekében, hogy sokan látogassák az oktatási intézményüket, és így növeljék a bevételeiket. Ha túl drágának tartják az árakat, könnyen elmennek más hasonló tevékenységet kínáló helyekre. Így, ha a tánciskola extra díjat vetne ki a diákokra, az “szembemegy” az ő érdekeikkel...

Magyarázatot is kaptam

- Andi bulit szervezett Lilla tiszteletére, mert előléptették.
- Kit léptettek elő? (Andit / Lillát)
- helyes válasz: Lillát
- negyedik kísérlet: Mivel a mondat rögzíti, hogy "Lilla tiszteletére" építette az Andi, ezért arra lehet következtetni, hogy Lillát léptették elő, és az építés Andi tiszteletének szimbóluma. Az indoklás itt a mondat szerkezete és a logikus összefüggések alapján történik.
- A disznó jobb, mint a juh, mert belőle nem készítenek szalonnát.
- Miből nem készítenek szalonnát? (a disznóból / a juhból)
- helyes válasz: a juhból
- negyedik kísérlet: A disznóból nem készítenek szalonnát. A mondat magyarázata az, hogy a szalonna húsos része a disznó hasán található zsírréteg, amelyet speciális módon sóznak, füstölnek és sütnék. A juh sokkal soványabb állat, és kevés zsírt tartalmaz. Ezért nem lehet szalonnát készíteni belőle.

	1. kísérlet	2. kísérlet	3. kísérlet	4. kísérlet
jó	66,37%	70,62%	79,29%	74,69%
nem tudja	11,86%	2,48%	3,89%	4,42%
rossz	15,75%	24,01%	13,45%	16,64%
általános	5,84%	2,65%	3,19%	4,07%

Irodalom

- Jurafsky 3rd edition 7. chapter:
<https://web.stanford.edu/~jurafsky/slp3/7.pdf>
- Francois Chollet: Deep Learning with Python. Manning, Shelter Island, 2018.:
<https://www.manning.com/books/deep-learning-with-python>